

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Naujosios lingvistikos kryptys	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. A. Belovodskaja Kiti: doc. J. Konickaja	Filologijos fakultetas, Baltijos kalbų ir kultūrų institutas, Slavistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
2	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Magistro dieninės studijos	2 semestras	Rusų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: <i>Bendrosios ir tipologinės kalbotyros</i> žinios ir gebėjimai, rusų kalbos mokėjimas C1 lygiu.	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
10	267	64	203

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Ugdyti aukštą filologo kompetenciją, mokėjimą suprasti šiuolaikinės lingvistikos mokslo šakų bei tyrinėjimo metodų specifiką, formuoti gebėjimą analizuoti kalbos reiškinius, ugdyti studentų analitinį ir kritinį mąstymą.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Dalyką išklausę studentai: – turės žinių apie lingvistikos mokslo naujuosius kryptis, jų esminius metodus ir sąvokas; – gebės suprasti šiuolaikinio kalbos mokslo vietą humanitarinių mokslų kontekste, skaityti ir adekvačiai suprasti teorinę lingvistinę literatūrą; – bus pasirengę savarankiškai semtis žinių apie moderniosios lingvistikos problemas ir tyrimo metodus ir paruošti (grupės) pranešimus šiomis temomis. Studentai gebės dirbti grupėje, argumentuotai diskutuoti, sustiprės jų komunikaciniai, informacijos paieškos ir analitinio mąstymo gebėjimai.	Įtraukianti paskaita (klausimų ir diskusijų galimybė, užduotys). Teorinės literatūros bei šiuolaikinės lingvistikos mokslo problemų apžvalga ir aptarimas seminaruose. Egzaminas	Vertinama balais nuo 1 iki 10, vadovaujantis VU Studijų rezultatų vertinimo tvarka. Vertinimas – kaupiamasis: 30 % – darbo seminaruose įvertinimas; 70 % – visų kurso dalių bendro egzaminio įvertinimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	Užduotys
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	
1. Kognityvinės lingvistikos apibūdinimas, atsiradimo prielaidos, teoriniai pamatai. KL tyrinėjimų sritys. KL kaip žinių kaupimo bei teksto generavimo ir suvokimo teorija.	2		2				4	8	Skaitiniai, dalyvavimas grupės diskusijose.

2. Kalba ir mąstymas. Žmogaus kalbinių ir pažintinių gebėjimų sąsajos. Reikšmės samprata kognityvinėse kalbos teorijose. Reikšmė kaip konceptualizacija. Lingvokonceptologija kaip kognityvinio mokslo dalis.	4		4				8	16	Skaitiniai, dalyvavimas grupės diskusijose.
3. Kategorizavimas kaip kognityvinis žmogaus gebėjimas. Kategorijų sampratos evoliucija: nuo Aristotelio iki E. Roš. Prototipų teorija ir bazinio lygmens kategorijos.	2		2				4	16	Skaitiniai, dalyvavimas grupės diskusijose.
4. Metonimija kaip tropas ir kaip kognityvinio modeliavimo mechanizmas. Metonimijos referentinė funkcija, išryškinimas (highlighting).	4		4				8	16	Skaitiniai, dalyvavimas grupės diskusijose.
5. Metafora kaip mąstymo instrumentas. Perkėlimo mechanizmai ir šaltinio bei paskirties sričių samprata. Konceptualiųjų metaforų sąvoka ir jų vaidmuo modeliuojant abstrakčias sąvokas. Konceptualiųjų metaforų rūšys.	2		2				4	16	Skaitiniai, dalyvavimas grupės diskusijose.
6. Neverbalinė metaforos raiška (vaizdinė, garsinė ir pan.) ir multimodalinės metaforos.	2		2				4	12	Skaitiniai, dalyvavimas grupės diskusijose.
Pasiruošimas egzaminui								18	
7. Tekstynų lingvistikos apibrėžimas, pagrindiniai terminai. Tekstynų raida. Tekstynų lengvistikos vieta šiuolaikiniame kalbotyros moksle.	2		2				4	10	Skaitiniai, video medžiagos peržiūra, aptarimas.
8. Tekstynų tipai. Pagrindinės tekstynų savybės, apimtis, atrankos principai. Skirtingi nacionaliniai slavų kalbų tekstynai. Lietuvių kalbos tekstynas.	4		2				6	16	Skaitiniai, medžiagos aptarimas, diskusijos.
9. Rusų kalbos tekstynai. Pirmieji tekstynai, jų struktūra, korpusai, tekstų atranka, rusų kalbos tekstynų paskirtis, kitos charakteristikos. Nacionalinis rusų kalbos tekstynas (NKRJ: ruscorpora.ru): raida, struktūra, panaudojimas. Atskirų tekstynų NKRJ sudėtyje pristatymas: mokomasis, daugiakalbis, poetinis ir kt. tekstynai.	4		4				8	18	Skaitiniai, prezentacijos, diskusijos.
10. Tekstynas kaip šiuolaikinės lingvistikos įrankis ir jų reikšmė lingvistinei teorijai ir praktikai. Leksikos, gramatikos, diskurso analizės savybės naudojant tekstynus. Tekstynas kaip lingvodidaktikos ir vertimo proceso įrankiai	4		4				8	20	Skaitiniai, užduočių atlikimas ir rezultatų aptarimas.
11. „Rusgram“ projektas (www.rusgram.ru) - naujoviškas rusų gramatikos aprašas. Tekstynų lingvistikos perspektyvos nagrinėjant sinchroninius ir diachroninius procesus kalboje.	2		4				6	22	Skaitiniai, užduočių atlikimas ir rezultatų aptarimas.
Pasiruošimas egzaminui								15	
Iš viso	32		32				64	203	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų metu	30 proc.	Kiekvieno seminaro metu	Dalyvavimas seminaruose (10%) Pasirengimas (10%) Aktyvumas (10%) Įvertinimas už darbą seminaruose skaičiuojamas atskirai kiekvienai kurso daliai, galutinis balas apskaičiuojamas kaip gautų balų aritmetinis vidurkis.
Egzaminas	70 proc.	Sesija arba modulio (dalies) pabaiga	Egzaminas: atvirojo ir uždarojo tipo klausimai. Egzamino įvertinimas skaičiuojamas atskirai kiekvienai kurso daliai, o galutinis pažymys apskaičiuojamas kaip gautų balų aritmetinis vidurkis.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Arutiunova N., Zhurinskaja M. (red.)	1990	Teorija metaforų		M.: Progress
Grudneva J.V.	2012	Korpusnaja lingvistika [elektronnyjresurs]: uceb. Posobije		Moskva: Flinta

Lakoff, G.	1987	Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind		Chicago: University of Chicago Press
Lakoff, G., & Johnson, M.	2004 (1980)	Metafory, kotorymi my zhivem [Metaphors We Live By, 1980] A.N. Baranov & A.V. Morozova, Trans.; A.N. Baranov, Ed.		Editorial URSS
Minskii, M.	1979	Freimy dlja predstavleniia znanii		Moskva: Mir. Energiia http://www.myai.narod.ru/Minsky/sod.htm
Skrebcova T.	2011	Kognitivnaia lingvistika		SPb: SPBU
Zaharov V.P., Bogdanova S. Ju.	2013	Korpusnaja lingvistika: Učebnikdliastudentovnapravlenija «Lingvistika».		SPb: SPBU: Filologičeskii fakul'tet https://docplayer.ru/26162254-Korpusnaya-lingvistika.html
Papildoma literatūra				
Chudinov A.	2001	Rossii v metaforicheskom zerkale: kognitivnoe issledovanie političeskoi metafory (1991-2000)		Ekaterinburg: UrGPU, 2001 http://www.philology.ru/linguistics2/chudinov-01.htm
Ivanova S.	2004	Lingvokul'turologiia I lingvokognitologiiia: sopriazhenie paradigm.		Ufa: RIO BashGU
Kollektiv avtorov	2009	Nacionalnyj korpus ruskogo jazyka: 2006 — 2008. Novyjer ezultaty i perspektivy		Moskva http://ruscorpora.ru/corpora-biblio-2008.html
Mustajoki A., Kopotev M.V., Biriulin L.A., Protasova Je. Ju. (red.)	2008	Instrumentarij rusistiki: korpusnyje podchody	SlavicaHelsingiensia 34	Helsinki
Pinker S.	2004	Jazyk kak instinkt (vert. iš anglj kalbos)		WilliamMarrowand Company, Inc.; Maskva: URSS.
Plungian V. A.	2008	Korpus kak instrument i kak ideologija: o nekotorych urokach sovremennoj korpusnoj lingvistiki	Russkij jazyk v naučnom osveščanii. № 2 (16), 7-20	Moskva http://www.philology.ru/linguistics2/plungyan-08.htm
Popova Z., Sternin I.	2007	Kognitivnaja lingvistika		Maskva

ОПИСАНИЕ ПРЕДМЕТА ОБУЧЕНИЯ (МОДУЛЯ).

Название предмета (модуля)	Код
Новые направления в лингвистике	

Преподаватель (-и)	Подразделение
Координирующий: доц. А. Беловодская Другие: доц. Ю. Коницкая	Филологический факультет, Институт языков и культур Балтийского региона, кафедра славистики

Степень обучения	Тип предмета (модуля)
2	Обязательный

Форма реализации	Период обучение	Язык(и) обучения
Контактная (аудиторная)	2 семестр	Русский

Требования к студентам	
Предварительные требования: Знания в области общего и типологического языкознания, владение русским языком на уровне С1.	Дополнительные требования (если есть): -

Объем предмета (модуля) в кредитах	Вся нагрузка студента	Часы контактной работы	Часы самостоятельной работы
10	267	64	203

Цель предмета (модуля): компетенции, развиваемые программой курса
Формирование высокой филологической компетенции, знакомство со спецификой направлений и методов исследований в современной лингвистической науке, развитие умений анализировать языковые явления, развитие аналитического и критического мышления студентов.

Результаты предмета (модуля)	Методы обучения	Методы оценки
Выслушавшие предмет студенты	Лекции и семинары	Оценивание производится по десятибалльной шкале в соответствии с регламентом Вильнюсского университета.
<ul style="list-style-type: none"> - получают знания о современных направлениях лингвистики, основных понятиях и методах исследования; - научатся понимать место современной науки о языке в контексте гуманитарных наук, читать и адекватно понимать теоретическую лингвистическую литературу; - смогут самостоятельно пополнять знания о проблемах и исследовательских приемах современной лингвистики, смогут подготовить (групповые) сообщения на эти темы; - смогут работать в группе, аргументированно дискутировать, улучшат коммуникационные способности, навыки поиска информации и аналитического мышления. 	<ul style="list-style-type: none"> - интерактивные лекции (возможность задавать вопросы и дискутировать, выполнять задания); - обсуждение в аудитории теоретической литературы, обзор и обсуждение проблем, решаемых современной лингвистической наукой. 	<p>Накопительная оценка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за подготовку к семинарам (30 %), - общая экзаменационная оценка по всем частям курса (70 %).

Темы	Часы контактной работы						Время и задания для самостоятельного обучения		
	Лекции	Консультации	Семинары	Практические занятия	Лабораторные работы	Практика	Вся контактная работа	Самостоятельная работа	Задания
1. Определение когнитивной лингвистики, предпосылки ее возникновения, теоретические основы и направления исследований. КЛ как теоретическая база анализа принципов накопления и организации знаний; механизмов порождения и восприятия текстов.	2		2				4	8	Чтение литературы, участие в групповых дискуссиях, выполнение заданий (письменно и устно).

2. Язык и мышление. Связь между языковыми и когнитивными способностями человека. Понимание значения в когнитивных теориях языка. Значение как результат концептуализации. Лингвоконцептология как часть когнитивной науки.	4		4				8	16	
3. Категоризация как когнитивная способность человека. Эволюция представлений о категориях: от Аристотеля к Э. Рош. Теория прототипов и категорий базисного уровня.	2		2				4	16	
4. Метонимия как троп и как механизм когнитивного моделирования. Референтная функция метонимии, акцентуация (highlighting).	4		4				8	16	
5. Метафора как инструмент мышления. Механизмы переноса и понятие области-источника и области-мишени. Понятие концептуальных метафор и их роль в моделировании абстрактных понятий. Виды концептуальных метафор.	2		2				4	16	
6. Невербальные способы метафоризации (визуальные, аудио и т.п.) и мультимодальная метафора.	2		2				4	12	
Подготовка к экзамену								18	
7. Корпусная лингвистика: определение, основные термины. Развитие корпусов. Место корпусной лингвистики в современной науке о языке	2		2				4	10	Чтение литературы, просмотр видеоматериалов, обсуждение.
8. Типы корпусов. Основные свойства корпусов, объем, принципы отбора. Различные национальные корпуса славянских языков. Корпус литовского языка.	4		2				6	16	Чтение литературы, обсуждение и дискуссии.
9. Корпуса русского языка. Первые корпуса, их структура, типы, отбор текстов, назначение корпусов русского языка и их другие характеристики. Национальный корпус русского языка (НКРЯ, ruscorpora.ru): развитие, структура и применение. Представление отдельных разделов НКРЯ: учебный, многоязычный, поэтический и другие корпуса.	4		4				8	18	Чтение литературы, презентации, дискуссии.
10. Корпус как инструмент современной лингвистики и его значение для лингвистической теории и практики. Особенности анализа лексики, грамматики и дискурс-анализа с использованием корпусов. Корпус как инструмент лингводидактики и перевода.	4		4				8	20	Чтение литературы, выполнение заданий, обсуждение результатов.
11. Проект „Rusgram“ (www.rusgram.ru) — новаторское описание грамматики русского языка. Перспективы корпусной лингвистики в изучении синхронных и диахронных процессов в языке.	2		4				6	22	Чтение литературы, выполнение заданий, обсуждение результатов.
Подготовка к экзамену								15	
Всего:	32		32				64	203	

Стратегия оценки	Вес %	Период отчетов	Критерии оценивания
Работа на семинарах	30 процентов	Во время каждого семинара	Участие в семинарах (10%) Подготовка (10%) Активность (10%) Оценка за работу на семинарах выставляется отдельно по каждой части курса; итоговая оценка рассчитывается как среднее арифметическое полученных баллов. [vertinimas už darbą seminaruose skaičiuojamas atskirai kiekvienai kurso daliai, galutinis balas apskaičiuojamas kaip gautų balų aritmetinis vidurkis.
Экзамен	70 процентов	Окончание сессии или модуля (части).	Экзамен: вопросы открытого и закрытого типа. Экзаменационный тест по каждой части курса состоит из 10 вопросов; неправильный ответ на один вопрос снижает оценку на один балл. Оценка за экзаменационные задания выставляется отдельно по каждой части курса; итоговая оценка рассчитывается как среднее арифметическое полученных баллов.

Автор	Год издания	Название	№ периодического издания или том издания	Место издания и издательство или интернетный адрес
Обязательная литература				

Arutiunova N., Zhurinskaja M. (red.)	1990	Teorija metafory		M.: Progress
Grudneva J.V.	2012	Korpusnaja lingvistika [elektronnyj resurs]: uceb. Posobije		Moskva: Flinta
Lakoff, G.	1987	Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind		Chicago: University of Chicago Press
Lakoff, G., & Johnson, M.	2004 (1980)	Metafory, kotorymi my zhivem [Metaphors We Live By, 1980] A.N. Baranov & A.V. Morozova, Trans.; A.N. Baranov, Ed.		Editorial URSS
Minskii, M.	1979	Freimy dlja predstavleniia znanii		Moskva: Mir. Energiia http://www.myai.narod.ru/Minsky/sod.htm
Skrebcova T.	2011	Kognitivnaia lingvistika		SPb: SPBU
Zaharov V.P., Bogdanova S. Ju.	2013	Korpusnaja lingvistika: Učebnik dlia studentov napravlenija «Lingvistika».		SPb: SPBU: Filologičeskii fakul'tet https://docplayer.ru/26162254-Korpusnaya-lingvistika.html
Дополнительная литература				
Chudinov A.	2001	Rossia v metaforicheskom zerkale: kognitivnoe issledovanie političeskoi metafory (1991-2000)		Ekaterinburg: UrGPU, 2001 http://www.philology.ru/linguistics2/chudinov-01.htm
Ivanova S.	2004	Lingvokul'turologiia I lingvokognitologiiia: sopriazhenie paradigm.		Ufa: RIO BashGU
Kollektiv avtorov	2009	Nacionalnyj korpus russkogo jazyka: 2006 — 2008. Novyj ezultaty i perspektivy		Moskva http://ruscorpora.ru/corpora-biblio-2008.html
Mustajoki A., Kopotev M.V., Biriulin L.A., Protasova Je. Ju. (red.)	2008	Instrumentarij rusistiki: korpusnyje podchody	SlavicaHelsingiensia 34	Helsinki
Pinker S.	2004	Jazyk kak instinkt (vert. iš anglj kalbos)		WilliamMarrowand Company, Inc.; Moskva: URSS.
Plungian V. A.	2008	Korpus kak instrument i kak ideologija: o nekotorych urokach sovremennoj korpusnoj lingvistiki	Russkij jazyk v naučnom osveščeenii. № 2 (16), 7-20	Moskva http://www.philology.ru/linguistics2/plungyan-08.htm
Popova Z., Sternin I.	2007	Kognitivnaja lingvistika		Moskva

Обновлено 14-10-2024